

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Hegyedévre.....	4 "
Kelyben bázisos hó/dva:	
Egész évre.....	20 kor.
Hegyedévre.....	5 "
Vidőkre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Hegyedévre.....	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Beszereklőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczka-utca 3.

A szerkesztőség káriratát visszafelé
vagy megöröszésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Ügyvédi nyomor.

Felleges, sötét éjszakák néha egy-egy villám szalad egyik felhőtől a másikig. Egy pillanatra világos lesz a táj, láthatókká lesznek a fák, a házak, aztán mintha még sötétebb lenne minden.

Faluhelyen, pusztán nem jó ilyenkor kint járni. Meg is huzódik a maga födele alatt mindenki, a ki csak teheti. Városi embernek mindegy. Ott van az emberi elme egyik — a szó szoros értelmében: — legfényesebb találmánya, melynek segítségével azt a pillanatnyi villámot lehozza a felhők közül, állandó rabszolgájává kényszeríti s nem egy-egy percre, hanem állandóan fényel, ragyogó villamfényel árasztja el a házakat, az utcákat, a terkeket.

Egy ilyen villámcsikázás hasított bele a napokban Budapesten az ügyvédi kérdés sötétségébe.

Köztudomású tény, hogy Budapestnél Bécs több mint kétszer nagyobb a lakosság számára nézve; kereskedelme, forgalma pedig még annál is sokkal nagyobb. Szébbek a középületei, jobb a villamosa, olcsóbb az élelmezése — és óriásilag élénkebb az üzleti élete. Budapest csak kétféleképpen mulja felül: a mi fővárosunkban szélesebb a Duna és több az ügyvéd.

(Ebből azonban nehogy valamelyik ügyvéd barát olvasónk azt az indítványt követeltesse ki, hogy tehát tessék a Dunát keskenyebbé rekeszteni az ügyvédekkel, mindjárt hasonlóbbak leszünk Bécshez.)

Körülbelül kétszer annyi az ügyvéd Budapesten, mint Bécsben. Gondolható, hogy a bécsi, feleannyi ügyvéd kényelmesen győzi a munkát, pedig Bécsben, ismételjük, legalább ötször annyi ügyvédi teendő akad, mint Budapesten. Gondoljunk csak azokra a magyar kereskedőkre, a kik Bécsből árut rendelnek, Bécsben maradnak adósok s aztán Bécsben pereltetnek be! Ezek a perek maguk eltartanak néhány száz ügyvédet. Hát még az osztrák alperes k elleni perek! S a bécsi ügyvédek még eddig nem panaszkodtak a miatt, hogy kevesen vannak, hogy nem győzik a munkát.

Budapesten legfeljebb félannyi ügyvédek kellene lennie, mint Bécsben és van kétannyi. Ez, ha jól számítok, négy-

szereze Budapest ügyvédszükségletének. «Vagyis minden négy ügyvéd közül szükséges egy, főlöseleg három, ügyvédi teendőkből tisztességesen megélni egy, meg akar élni még három — ez valami olyan nem normális állapot, amelynek az elintézése sem lehet normális.

Nem is az. Budapesten — sőt talán már néhol a vidéken is? — az ügyvédek nagyobb része csak melléktoglalkozás gyanánt üzi az ügyvédséget, egyébként telekspekuláns, ügynök, kijáró, okmány- és kölcsönszerző stb. Sőt akadtak olyan élelmes ügyvédek is, akik egészen új kereseti forrást fedeztek fel. Kikutatják a fővárosi adóhivataloknál, kitől szedtek be a jogosnál több adót, azután elmennek az illető felhez, közlik vele az örömhirt s mivel az ugysis talált pénz számba megy, a megöröszendett alakkal kiegyeznek jókora jutalomdíjban s felveszik a pénzt.

Hát ez is megélhetési mód, de Tamás vagyok benne, hogy ez ügyvédhez illő kereset volna.

A napokban még további fejleményekkel is kedveskedett ez az adóügynökös-ködés az ámuló világnak. Hamis meghatalmazást adtak egy ügyvédnek, hogy olyan ember adófölöslegét vegye fel, aki Budapestről elköltözött. Gondolták, az a jámbor cseh, aki hazament Prágába, soha sem fog érdeklődni az iránt, ki tette zsebre az ő pénzt? A jámbor cseh azonban igenis érdeklődött s akkor kiderült, hogy az ő pénzt az ő nevében már régen fölvevették, megosztották, elköltötték — s most folyik a rendőrségen a vizsgálat két hivatalnok, egy ügyvéd, meg ennek az ügyvédjelöltje ellen.

Még most sem veszik észre illetékes helyen, hogy itt bajok, rettenetes bajok vannak? Ez az eset, mint a villám, úgy cikáz keresztül a sötétségen — megelégszenek az igazságügy főfőirányítói továbbra is a falusi bakter bölcsességével s a villámlás után tovább is belenyugosznak abba, hadd maradjon a sötétség, jó az nekünk?

Pedig nem ártana ember okos eszével ezt a villámot felhasználni, az esetből levonni a tanulságot — és cselekedni bátran, határozottan, sürgősen!

Gyakorlati idő meghosszabbítása, szigorubb vizsgarend, meg a többi, amiket terveznek: ez mind csak szekatura lesz

az ügyvédi pályára tódulók számára, de egyetlen egy embert sem fog visszatartani ettől a pályától. Itt radikális segítség kell, különben lesüllyed az ügyvédi pálya, az ügyvédség süllyedése pedig az egész igazügy v. szedelme.

Sok az ügyvéd már is: tehát lehetlenné kell tenni, hogy még több legyen. Van mód elég, csak nem kell félni tőlük. Igaz, drákói szigorral járna mind, de az ügyvédi pálya tisztességének kérdése: közérdek, melynek szolgálatába a legnagyobb szigor is szabad, sőt kell beleállítani. Hogy csak egyet-mást említsünk: miért ne lehetne az ügyvédvizsgáló bizottságok működését három évre felfüggeszteni? Miért ne lehetne megkövetelni a jogi karon az előadások látogatását épp úgy, mint a hogy megkövetelik minden más karon? Miért ne lehetne szigorubbá tenni a kamarai fegyelmi bíraskodást?

Miért? Azért, mert ezek a kérdések a parlament elé tartoznak, a hol száz ügyvéd ül, de mind gazdag, vagyonos, nagy ur, a ki dehogy is veszi észre az ügyvédi karnak egyre nyomoruságosabb helyzetét! Maradni fog minden a régiben.

S nem gondolja meg senki, hogy az ügyvédi nyomor az egész igazságszolgáltatásnak a nyomoruságára vezet.

*

Kína földarabolása. Diplomáciai körökben nagy feltűnést kelt az orosz kormány-
nak tegnap kiadott hivatalos kommunikéje. E jelentésben Oroszország hangsúlyozza ugyan, hogy nem akar kínai ügyekbe beleavatkozni, de egy diplomatikus mondatban azt is bejelenti, hogy ha Mongolország és Kína között megszakadna minden kötelék, az orosz kormány kénytelen volna arra, hogy Mongóliával összeköttetést keressen.

Ez az óvatos kommuniké csak bejelentése annak, hogy Oroszország rátette a kezét Mongolországra és felhasználva a kínai zavarokat, magához kapartintja azt a területet, mely ötször akkora, mint Ausztria-Magyarország. Kétségtelen, hogy Oroszország nem merte volna így elárulni szándékait, ha közte és Japán között nem lenne egy titkos egyezség, melynek értelmében Oroszország Mongóliát, Japán pedig Mandzsuriát kapja meg Kinából. Ezzel megkezdődik Kína külső tartományainak feldarabolása, mely még valószínűleg sok bonyodalomra fog okot adni.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 11.

Elnök Návay Lajos.

Az elnök előterjesztései során jelenti, hogy ő felsége a Ház újévi üdvözlését kegyesen fogadta és köszöni a Ház jókívánatait. Több elnöki előterjesztés után, amelynek során bemutatott még Rudnay Alajos levele, amelyben jelzi privívgyei mandátumáról való lemondását.

Ezután rátért a Ház az 1912. évi költségvetés s ennek kaposán

az igazságügyi tárca

általános tárgyalására.

Kenedy Géza előadó ismerteti a javaslatot s megemlíti, hogy az igazságügyi tárca az évi költségvetés irányzata a normálnál jóval magasabb az elmúlt esztendőinél. Ennek az a magyarázata, hogy az évi költségvetésbe a büntető novella, valamint több sürgős ügy megvalósítása vár elintézésre. A javaslatban most csak egy új bírói állás szervezése van terelve, mert az igazságügyi kormány nem tartotta most szükségesnek több új bírói állás szervezését. A kir. ku. lánál valamint a táblánál is jelentékenyen csökkent a bírói kinevezések száma. A javaslat a pestvidéki törvényszéknek új palotát ígér, mert a jelenlegi épület majdnem használhatatlan. A bünesetek száma elszomorítóan megnövekedett az elmúlt esztendőben s így természetesen az állami fegyházak kibővítése is szükségessé vált, amit a javaslat kilátásba is helyez. A javító intézetek fejlesztését is intenzívebbé fogja tenni az igazságügyi kormány a folyó évben. Reméli, hogy a politikai viszonyok megengedhetővé fogják tenni, hogy a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat is mielőbb a Ház asztalára kerüljön. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés a jobboldalon.)

Szalay László nem látja olyan rózsás színben az ország igazságügyi dolgát, ahogy azokat az előadó fejtegette. Bírálja a javaslatban mutatkozó hiányokat s kéri az igazságügy-minisztert, hogy a polgári perrendtartás eszméjének megvalósításával csak elméletben, hanem valóságban is foglalkozzék. Hibának tartja, hogy a bírói, ügyvédi minősítésnél nem világosan intézkedik a javaslat. A telekkönyveknél mutatkozó hiányok és zavaroknak megszüntetését kéri. A bírói függetlenség biztosítását nemzeti szempontból nagyon fontosnak tartja, s kijelenti, hogy a bírók sorsa felett a miniszter statáriális intézkedését az ellenzék nem fogja megengedni. (Igaz ugy van ballfel.) Ezután a gyermekvédelem fontosságáról beszél ezután, s végül kijelenti, hogy a javaslatot a Kossuth-párt megbízásából nem fogadja el. (Eljenzés a baloldalon.)

Báth Endre a Justh párt nevében beszél és kijelenti, hogy sem ő sem pártja a javaslatot nem fogadja el a kormány iránti bizalmatlanságánál, de meg a javaslat hiányosságainál fogva s a folytonos ígéretés, amelyeket a kormány tesz, nem alkalmas arra, hogy a javaslatban mutatkozó bajok orvosoltassanak.

Határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy az igazságügyi miniszter negyedévenként teyzen jelentést a bírói és a jegyzői állások mikénti betöltéséről. A kényszer nyugdíjazást helytelennek tartja. A szegények segélyezésének reformját azért javasolja, hogy a jegyzőket tiltásuk el a magánmunkálatoktól.

Jariga Nándor az ügyvédi díjszabás fel-emelését károsnak mondja indítványozza, hogy a politikai agitáció érdekében az igazgatási paragrafust töröljék.

Ezután az 11 és 2 órakor véget ért.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap kezdte meg az évben első közgyűlését.

A bizottság új tagjai mind bevonultak, hogy részt vegyenek a tanácskozásban. A három választott új városatyát: **Láng Józsefet**, **Zboray Gyulát** és **Grósz Bélát** üdvözlötték a régi tagok; az új virilis tagok szintén megjelentek az alkotmányos jog gyakorlására.

Mindjárt a második pontnál alkalom is volt erre, a közigazgatási bizottsági tagok választásánál, melyre a törvény titkos szavazást ír elő.

Hiányzott a 48-asok vezérszónoka **dr Adorján Emil**, akinek távolléte meglátszott a vitán, bár így is volt elég felszólalás, s a közgyűlés este hat óráig alig jutott el a 9-ik pontig.

Különösen adakozó kedvében volt a törvényhatóság s így nemcsak azoknak adott drágasági pótlékot, akik nem is kérték, hanem utasította a tanácsot, hogy az általános fizetésrendezésre készítsen egy javaslatot.

A tegnapi határozatok után most már alig kerülhető el a városi pótdó felemelése.

Ugy látszik, a közgyűlés átmegy a jövő hétre is, mert még több, mint 40 tárgy van hátra, ezek között a költségvetés.

A tegnapi tanácskozás lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt. A törvényhatósági bizottság tagjai nagy számmal gyűltek össze.

A megnyitás után felolvasták a polgármester havi jelentését, amelynek érdekesebb adatait már közöltük.

Bejeleníti a polgármester a kereskedelmi miniszter leiratát, mely szerint intézkedett, hogy a budapest—nagyvárad vasúti menetrend az 1912. évi nyári időnyire akként módosítsák, hogy Budapest egy nap alatt, nappali időben megjárható legyen; ellenben nem teljesítheti azon kérést, hogy a budapest—nagyvárad gyorsvonatok menetideje megrövidítesse.

A fürdőbe közlekedő vonatok menetrendjét a jövő nyárára előnyösen módosítják.

Végül megemlékezik a jelentés a beérkezett adományokról.

Balogh Döme kifogásolja a polgármester jelentését. Az van benne, hogy pl. Vitéz-utcán a sarat elhordták, pedig egy talyiga sarat se hordtak el onnan. Egy ad hoc bizottságot küldjenek ki, hogy állapítsák meg, hol hordták el a sarat és az menayibe került.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

Kelen Béla indítványozza, hogy a 28. pontban felvett költségvetésirányzatot tegyék a tárgysorozat utolsó pontjává, hogy így nyugodtan tárgyalhassák le.

Balogh Döme azt állítja, hogy ezen a közgyűlésen nem lehet a költségvetést tárgyalni, mert nem volt 15 napig közszemlén. Rendkívüli közgyűlésen tárgyalják a költségvetést.

Rimler Károly ellenzi az indítványokat. A budget 15 napi közszemlén volt. A tárgysorozatot tartásuk be.

Elnökölt főispán is kéri a sorrend betartását s jövőben is csak a legfontosabb dolgokban térjenek el attól.

A tárgysorozat betartását határozták el.

Választások.

Tudomásul vették az igazoló választmány bejelentését **Láng Józsefnek**, **Zboray Gyulának** és **Grósz Gézának** törvényhatósági taggá választását, valamint a bemutatott legtöbb adót fizetők névjegyzékét, azzal, hogy **Rimanóczy Béla** virilis tagsága meg lett telebbezve s elbírálás végett a közigazgatási bíróságnál van a telebbezés.

A közigazgatási bizottságban megüresedett öt helyre titkos választás után megválasztották az eddigieket: **dr Adorján Emil**, **dr Moskovits Józsefet**, **dr Várady Zsigmondot**, **Rimanóczy Kálmánt** és **Miskolczy Barnabást**.

Azután az egyes bizottságokban megüresedett helyeket töltötték be, a polgármester ajánlatának megfelelően.

Az igazoló választmányba beválasztották: **dr Adorján Emil**, **dr Medvigy Gábor**, **dr Molnár Imre**, **Szokoly Tamás**, **dr Stokker József**, a főispán kinevezte a választmány elnökéül **Frankó Endrét**, tagjaiul **dr Hoványi Gézát**, **Ullman Sándort** és **dr Mihely Lajost**;

a kijelölt választmányba választották: **dr Adorján Emil**, **dr Pácz Sándor**, **Szokoly Tamás**; kineveztek: **dr Hoványi Géza**, **Reismann Mór**, **dr Moskovits József**;

a számonkérőszékbe: **Frankó Endre**, **dr Stokker József**;

a jogügyi bizottságba beválasztott: **dr Bárdos Imre**;

a gyáripart pártoló bizottságba: **dr Löbl László**, **Moskovits Farkas**;

a csatarnázási bizottságba: **Szatmár Ferenc** és **Autricht Mór**;

az iparoktatási bizottságba beválasztottak: **dr Adorján Emil**, **Rosenberg Izó** és **Pásztor Bertalan**;

a keresk. tanácsiskolai bizottságba: **Grósz Géza**.

A lakás és élelmezési bizottságba a törvényhatósági tagok és külső tagokra nézve előterjesztést tett a polgármester, azonban **Rozvány Jenő** kifogásolta, hogy a külső tagok közé a munkásokból senkit nem vettek be. Három munkás tag bevételeit indítványozza.

A polgármester ez elől nem zárkózik el, de szólottak volna a közgyűlés előtt. Indítványozza, hogy vegyék le a kérdést a napirendről.

Elfogadták a polgármester indítványát s így a bizottság tagjait később alakítják meg.

Kövés az államsegély.

A belügyminiszter a városok részére az 1911. évben megszavazott államsegély 3-ik milliójából Nagyvárad városának csak 7500 koronát juttatott. Mivel ez sérelmes a városra s jövő fejlődését is megzavarja, a város tanácsa javasolja, hogy a törvényhatóság a segély felemelését feliratban kérje a minisztertől már 1911-re, vagy ha ez nem lehet, 1912-től kezdve. — A tanács javaslatát elfogadták.

A bőkezű törvényhatóság.

Ezután a drágasági pótlék iránti kérévényekre tértek át. A janács javasolja, hogy azok részére, akik az államsegélyben, vagy fizetés javításban nem részesültek, 10 százalékos drágasági pótlékot szavazzon meg a közgyűlés.

Sulyok István a drágasági pótléknál helyesebbnek tartaná a fizetésrendezést. Tudja, hogy nehéz a drágasági pótlék elől kitérni, azt ő is elfogadja, de helyteleníti, hogy a havidíjasokat kizárják, azon címen, mert lakbérjavítást kaptak. Ez nem elég ok, hogy drágasági pótlékot ne kapjanak. Indítványozza, hogy a havidíjasok is kapják meg a drágasági pótlékot.

Rimler Károly azt magyarázza, hogy ez a kérdés egy lánc, amelyet ha megbontanak, szétesik az egész. A havidíjasok az indítvány szerint egy évben kétféle segélyt kapnának. Igy jönnének a többiek: becsúsók stb. A rendőrök sem kapnak drágasági pótlékot, mert fizetésemelést kaptak. Így láthatják, hogy ez

egy lavina s ha letérünk az utról, megzavarja az egyensúlyt s nincs m gállás.

A tanács javaslatát változatlanul fogadják el.

Fried Ferenc elfogadja Sulyok indítványát. A legszegényebb embernek nem jutott az államszegélyből, mert a magasabb fizetésű tisztviselők kivonták a különböző személyi pótlékaikat a számításból. A havidíjasok tavaly 200 korona lakbér javítást kaptak. Elkeseredést szül, hogy a tanács ily szűkkeblű ezekkel a szegény emberekkel szemben.

Lukács Odón rámutat, hogy a miniszter szabta meg az államszegély hovatfordítását. Ha a havidíjasok is kapnak drágasági pótlékot, számoljanak annak pénzügyi következményeivel. Kéri, ha mégis megszavazzák, akkor az adóbecsűsöknél is szavazzanak meg 10 százalékos drágasági pótlékot.

Gerő Armin megragadja a kedvező alkalmat, hogy kérje a 108 rendőr és 24 tűzoltó részére is a drágasági pótlékot.

Dr Moskovits József nem fogadja el az indítványokat, mert ezekkel valóságos chaoszt teremtenénk s a költségvetést is vissza kellene adni a pénzügyi bizottságnak. Az sem helyes, hogy egyes tisztviselőknek fizetését felemelik, a kérvények nagy zömét pedig visszautasítják. A javasolt drágasági pótlékot fogadják el, de tovább ne menjenek, mert akkor közköltő emelést kell megszavazni.

Fried Ferenc újból ajánlja Sulyok indítványát, mert csak 1560 koronáról van szó. Jobban kell fizetni a tisztviselőket, akkor jobban dolgoznak.

Sulyok István tudta, hogy indítványát azon fenyegetéssel fogadják, hogy felborul a költségvetés és mégis megtette indítványát, mert a létminimumot meg kell adni. A lakbér emelés nem javította a megélhetési viszonyokat. A drágasági pótlék valójában nem más, mint fizetés emelése, amelyet a város mint erkölcsi tesztület a jövőben sem vonhat vissza. Az lenne az igazság, ha azoknak, akik rászorultak, kéresek nélkül megadnák a pótlékot. Akik kérik, nem utasítja el.

Rimler Károly felemeli a fátvált a költségvetésről. O nyugodtan várható, hogy belemennek a veszedelembé. A mostani költségvetés irreális. A bevételeket a körülmények gyöngyítették. Egész év alatt százezreket szavazzanak meg az előre nem láthatókra, s a költségvetésben csak 4000 korona van előre nem láthatókra felvéve. A városi tanács 10 év óta állandóan foglalkozott a kistisztviselők helyzetének javításával. Ha azt kimondják, hogy megszavazzák a pótlékot végig, de viselik a következményeket, ezt érti. A miniszter 30000 korona helyett csak 7500 korona államszegélyt adott; a decemberi közgyűlés egyszerre 19000 korona helypénzt kitorlított, a rendőrség szaporítására is 17000 koronát vettek még fel. A Sulyok indítványára ismétli, hogy ha azt elfogadják, megindul a lavina. Kéri, hogy a tanács javaslatát fogadják el.

Siket Traján szerint a város legfőbb érdeke, hogy a vezető helyeken intelligens emberek legyenek, de a mai fizetés csekély. Tehát nem vették el a kisebb tisztviselőktől az államszegélyt. A kisebb tisztviselőket is fizetni kell. A rendőrségtől kapja a postához a legjobb szolgákat. De a város érdeke nem ez. Indítványozza, hogy az összes tisztviselő és alkalmazottak fizetésének rendezéséről gondoskodják a tanács.

Báró Szentkérészi Zsigmond helyesnek tartja a tanács javaslatát. A táblánál kevesebbet kapnak a díjnokok, mint a városnál. A jövőre nézve azonban rendszert hozzanak be az alkalmazottak helyzetének javítására.

Balogh Döme segít szívesen a szegény

embereken, a költségvetés keretében, a Siket indítványa ellen azonban tiltakozik. Az állam járjon jó példával elől a fizetésrendezésben. Ha a város vagyoni ereje megengedi, gondoskodni fogunk a fizetések emeléséről, de az ellen tiltakozik, hogy most már utasítást adjanak az általános fizetésrendezésre.

Dr Váradi Odón indítványozza, hogy az egész drágasági pótlék, fizetésemelés és más pótlékokra vonatkozó javaslatokat vegyék le a napirendről s az általános fizetésrendezésre vonatkozó javaslatot dolgozzanak ki.

Schwartz Izidor azt látja, hogy ha általános rendezést csinálnak, öt év is eltelik s a szegény emberek addig nem várhatnak. Elfogadja a tanács javaslatát, a Sulyok és Gerő főkapitány pótlásával.

Sas Ede szerint a szegény emberek kérését elvi kijelentésekkel nem lehet eldönteni. Nem képesek felfogni, micsoda nyomor az, mikor 900 koronából kell egy családnak megélni. Ha az összes alkalmazottak, rendőrök, tűzoltók részesülnek drágasági pótlékban, az 13880 koronát igényel. Helyesli az általános fizetésrendezést, de a szegény emberek nem várhatnak addig.

Weisz Lajos a sulyok indítványa mellett szól.

A vita befejeztetvén, döntésre került a sor.

A tanács javaslata mellett a 10 százalékos drágasági pótlékot megszavazták még a havidíjasoknak, becsűsöknél, a kapusnak és az összes rendőröknek is.

Elfogadták továbbá Siket Traján indítványát az általános fizetésrendezésre vonatkozólag.

A főügyész személyi pótléka.

A városi tanács javasolja, hogy **Dr Thury László v. főügyésznek** évi 1000 korona személyi pótlékot szavazzanak meg.

Dr Kenéz Kuränder Ede a polgármester szavaira hivatkozik, hogy ha a drágasági pótlékot megszavazzák, felborul a város háztartása. Akik a drágasági pótlékot megszavazták, nem tudták, mit jelent a közköltő emelés. A gazdasági egyensúly szenved azáltal. Rátérve a Thury személyi pótlékára, azt fejtegeti, hogy a tanács gyenge alapon indokolja meg a személyi pótlékot, mikor még az iskolaszéki elnöki állással is indokolja azt. A miniszter megengedi a felsőbb fizetési osztályba helyezést, ha magánügyködést nem visz a főügyész. A városi tisztifőügyész ezen állással nem vesztett, csak nyert magánügyködésében is; segédet is tarthat. Ily körülmények között nem tartja indokoltnak a személyi pótlék megadását. Indítványozza, hogy térjenek a javaslat felett napirendre.

Balogh Döme a főügyészt a leglelküismertesebb embernek ismeri, aki munkájával sok ezreket szerez a városnak. A történetek után, mikor a gazdasági pótlékot megszavazták, a főügyész személyi pótlékát is megszavazza.

Dr Olasz Béla szerint csak arról lehet szó, hogy megérdemli-e a főügyész a pótlékot. **Dr. Thury László** teljesen megérdemli azt.

Dr Medvigy Gábor megszavazza a pótlékot, mert magángyakorlatot a főügyész nem folytathat, mivel a város igénybe veszi egész idejét.

Dr Moskovits József nem helyesli, hogy azoknak a kérvényeit elutasítják, akiknek a megélhetése van veszélyeztetve. Elfogadták az általános fizetésrendezésre vonatkozó javaslatot, tehát egyeseket ne vegyenek most ki. A főügyész személyi pótléka felett térjenek napirendre.

A tanács javaslatát elfogadták.

Ezután

az interpellációkra

került a sor.

Balogh Döme kérde a polgármestert, hogy van-e tudomása, hogy a városi székház nagytermében egyesületek belépti díj mellett tartanak előadásokat. Bemutatják-e a polgármesterek előzetesen a felolvasásokat.

Rimler Károly hivatkozik arra, hogy a törvényhatóság adott engedélyt előadások tartására. Üzletet nem csinálnak azokból. Kijelenti, hogy cenzor szerepe nem vállalkozik.

Dr Várady Odón a kulturpalota létesítését sürgeti, a kiküldött bizottságot hívják össze.

Rimler Károly megígéri, hogy amint a könyvtárbizottság megalakul, a két bizottság együtt foglalkozik a kérdéssel.

Dr Várady Odón a város általános szabályozási tervének elkészítésére a pályázat kiírását kéri.

Rimler Károly kijelenti, hogy előbb az előmeretezésről kell térképet készíteni. Eonek a dolga a jogügyi bizottság előtt van.

Fried Ferenc Kolozsvári-utca kövezése érdekében szólal fel, mert járhatatlan a csatornázás után az utca.

A polgármester megígéri, hogy a nagy általános kövezés programjában először ezt az utcát rendezik. De a csatornázás miatt süpped a talaj s várni kell a nyárig a kövezéssel.

Fried Ferenc a váradielencei hid építését sürgeti végül, mire a polgármester kijelenti, hogy a hozzájáró ut miatt kisajátítási per van folyamatban, ezért nem lehet a hidépítést megkezdeni.

Ezután fél 7 órakor a főispán a közgyűlés folytatását ma, péntek délután 3 órára tűzte ki.

Justh Gyula obstruálni akar. A képviselőház ellenzéki folyosóján tegnap délelőtt nagy érdeklődéssel tárgyalták Kossuth Ferencnek az utóbbi időben megjelent cikkeit, a melyeket úgy magyaráztak, mintha Kossuth nem kívánná tovább folytatni az erélyes harcot. Többen beszégettek erről Justh Gyulával is, aki érdemben nem reflektált azokra. Justh Gyula a következőket mondotta:

— En és pártom, a mint a fegyverszünet véget ér, ismét a legenergikusabb harcot folytatjuk a katonai javaslatok ellen. Olvastam azt, a mit a rendes ujonclétszámról szóló javaslat benyújtásának elhalasztásáról a lapok irtak. Erre vonatkozólag kijelenthetem, hogy akár a rendes időben kora tavasszal, akár az év folyamán bármikor jönnek a javaslattal, ujoncot nem adunk és a rendes ujonclétszámot kérő törvényjavaslat ellen is minden parlamentáris eszközzel harcot indítunk.

Nemzetközi szerződések elintézése.

Székely igazságügyminiszter még a múlt év őszén beterjesztett négy nemzetközi egyezmény becikkelyezését célzó törvényjavaslatot. Az egyezmények becikkelyezésének dátumát január elseje volt kikötve. Most Székely miniszter megkérte Návay képviselőházi elnököt, hogy a négy szerződést az igazságügyi tárca költségvetésének elintézése után tűzze ki napirendre.

Korcsolya cipők

női és bakfis lányok részére legnagyobb válasszékban kaphatók a

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687.

Telefon 687.

Náray e tárgyban ma tárgyalásokat folytatott Justh Gyulával és valószínű, hogy a négy egyezmény, a melyek közül kettő Szerbiával, a másik kettő pedig Bulgáriával való igazságügyi megállapodásokat tartalmaz, még a honvédelmi táca költségvetésének tárgyalása előtt kerül napirendre.

Legujabb béli cipők
valódi orosz és amerikai
kalucsnik
legolcsóbban
REICHARD-áruháza
cégnél Rákóczi-ut kaphatók.
Telefon szám 207.

UJDONSÁGOK.

* **Prohászka püspök Székesfehérvár diszpolgára.** Székesfehérvárról jelentik: Székesfehérvár vezetősége a nagy közönséggel egyetértve elhatározta, hogy dr. Prohászka Ottokár megyés püspököt a város diszpolgárává választja. A diszközgyűlés e hó 21-én lesz a Szent István teremben, melyen a város összes hatóságai, testületei és egyesületei is részt fognak venni.

* **Eredeti japán vetített képek bemutatása.** Érdekes vetítő előadás lesz hétfőn január 15-én délután 5 órakor a nagyváradai honvéd hadapródiskola tornatermében. *Dezso* Lajos százados, az intézet nagy tudású tanára tart előadást Japánról, s ez alkalommal a dr. *Bozóky* *Dezso* cs. és kir. sorhajó orvos tulajdonában levő eredeti japáni színes vetített képeket bemutatja az előadás keretében. Az iskola parszociális szívesen látja az érdeklődő közönséget ezen rendkívül érdekesnek és tanulságosnak ígérkező előadásra.

* **A munkapárt társasvacsorája.** A nagyváradai nemzeti munkapárt tegnap este társasvacsorát rendezett a Rimanóczy-étteremben, amelyen nagyszámú előkelő közönség vett részt. A társas vacsorát tulajdonképpen dr. *Hoványi* Géza országgyűlési képviselő, a párt elnökének tiszteletére rendezték, akit meleg ovációkban részesítettek.

* **Kinevezés.** *Miskolc* *Ferenc* dr. főispán *Bölonyi* Istvánt és *Szunnyogh* Sándort III. o. segély díjas közigazgatási gyakoronokká nevezte ki.

* **Elvágta a haragosa nyakát.** Budai Sándor és Fildán Sándor, két tamáshidai legény már régi idők óta rossz viszonyban élnek egymással. Nem egyszer volt köztük szóváltás és veszekedés is, azonban a nagyobb bajt sikerült az embereknek megakadályozni. Tegnap a korcsmában volt mindkét legény. Összeszóalkoztak és a jelenlevők alig tudták lecsendesíteni a két dühös legényt. Ezután Budai Sándor kifelé indult a korcsmából. Mikor ezt meglátta Fildán Sándor, hirtelen felugrott, rárontott a haragosára és egy éles bicskával elvágta a nyakát. A korcsmában levők alig tudták a dühöngő embert lefogni és ártalmatlanná tenni. A szerencsétlenül járt legény életbenmaradásához kevés a remény. Fildán Sándort a csendőrség letartóztatta.

* **Uj orvos** *Aufricht* *Ede* dr. ki a budapesti »Stefánia« gyermekklinikán éveken át működött, városunkban letelepedett és gyakorlatát a mai napon megkezdte.

* **Tűzvész Frigyes főherceg palotájában.** Bécsből jelentik egy táviratuk, hogy Frigyes főherceg bécsi palotájának ablakain délelőtt negyed hét órakor lángok törtek ki. A tűz valószínűleg egész éjjel lappangott. De kitérőse után igen gyorsan terjedt, úgy, hogy mire a tűzoltók megérkeztek, a női lakosztály sok szobája lángokban állt. Még eddig nem érkezett tudósítás arról, hogy a veszedelmet mi okozta. A tűzoltók több óráig dolgoztak, amíg a lángokat elolthatták és a további veszedelemnek elejét vették. A kár igen jelentékeny.

* **Járványok a megyében.** A vármegyében uralkodó járványokról tegnap terjesztette be kimutatását a főorvos. A statisztika szerint roncsoló toroklob 14 községben 40 esetben volt, megszűnt 7 községben. Kanyaró 12 községben 136 esetben volt, megszűnt 6 községben. A vörheny, mely meggyeszte uralkodó járvány volt 33 községben 296 esetben lépett fel és csak három községben szűnt meg. A hasibagymáz 15 községben 42 esetben lépett fel és megszűnt 7 községben. Hökhurt 7 községben 32 esetben lépett fel és megszűnt kettőben.

* **A korcsmák és a templom.** Nagykereki község képviselőtestülete elhatározta, hogy a korcsmákat vasár- és ünnepnap zárva tartja, mert csak így tudja megmenteni a községet az anyagi és erkölcsi zülléstől. A község határozatát a miniszter nem hagyta jóvá. A miniszter döntésébe nem nyugodtak bele a nagykerekiek és tegnap dr. *Papszász* *József* felülkérő kérvényt intéztek a pénzügyminiszterhez. A nagykerekiek elmondják, hogy a lakosság teljes züllésnek indult. Vasár és ünnepnap a templomok üresek, de a korcsmák zsúfoltak. A verekedés, birkázás az napirenden van, a mi mind az alkoholizmus következménye. A nagykerekiek kéri a minisztert, hogy Nagykerekiben kivételesen engedje meg a korcsmák vasár- és ünnepnap való zárva tartását.

* **A 48-as huszár kérelme.** *Zug* *János* nagyszalontai lakos, aki a 48-as szabadságharcban mint huszár küzdött, tegnap kérvényt adott be az alispán utján a miniszterhez, hogy részére nyugdíjat állapítson meg.

* **Általános tél a vármegyében.** Tegnap egyszerre megváltozott az idő. A vármegye minden járásában fellépett a szigorú tél, mely annál érzékenyebben éri az embereket, hogy eddig oly enyhe időjárás volt. Lagkeményebb az idő Bélien, ahol már tegnapelőtt sem volt oly enyhe az idő mint nálunk. A hó sok helyen egy méter magas. A hideg 18—20 fok.

* **A vadállomány veszedelme.** A béli uradalomban nagy vadászat volt a napokban. A vadászat igen gyenge eredménnyel járt. Mindössze 3 nyulat tudtak elejteni. A kedvezőtlen eredmény okát kutatva megállapították, hogy a nyulak között a veszedelmes mételey járvány pusztít. A most leezett hó számtalan nyul hulláját fedi, a melyek mind a mételey következtében pusztultak el.

* **Orvvadász a vadaskertben** *Liptay* *Frigyes* báró tamáshidai vadaskertjében az utóbbi időben a vadászok mind nagyobb és nagyobb pusztítást vittek véghez és a vadőröknek ugyancsak sokszor meggyült a bajuk a veszedelmes vadászokkal. Tegnap Nyágró Sándor vadőr Tolnai Sándor vadórzt éppen tet-

ten érte. Hirtelen, észrevétlenül ott termett és kicsavarta a fejezt az orvvadász kezéből. Tolnai azonban hirtelen előrántotta a vadász-kését és azzal megsebesítette a vadórt, akinek csak nagynehezen sikerült ártalmatlanná tenni a veszedelmes vadórt. Bekísérte a község-házához, ahol Tolnait letartóztatták. A vadór sebe, bár az alatt az idő alatt, míg a vadórt bekísérte, sok vért vesztett, nem súlyos természetű.

* **Halálozás.** A postai tisztviselői kar egy érdemes tagja hunyt el tegnap éjjel: özv. *Kovács* *Ferencné* szül. *Szlávik* *Irma*, a váradvalencei postahivatal vezetője személyében. Hosszu hivatali szolgálata alatt nagy szakértelemmel és buzgalommal látta el teendőit az elhunyt, mint postamesternő. Még Czobel postavezető idejében neveztek ki állásába s attól kezdve nő léte a mai napig, tehát közel 40 éve teljesítette kifogás nélkül a terhes postai szolgálatot. Családjában hagyomány volt a posta ügy iránti előszeretett, baszón a régi postamesteri családokhoz, akiknél öröklődök ez a hivatal. Fia *Kovács* *Elemér* a telefon hivatal vezetője és leánya *Kakas* *István* posta főoszt és nagy rokonság gyászolja halálát. Az intelligens derék matróna halála széles körben kelt részvétet, mert a társadalomnak is rokonszenves tagja volt. Temetése ma lesz a váradvalencei 43. számú házból.

* **Amerikai párbaj áldozata.** Nagy feltűnést kelt Bécsben egy előkelő milliomos-család fiának eltűnése. *Lohner* *Róbert* 21 éves egyetemi hallgató, a gazdg. *Lohner* család tagja, hétfőn eltávozott hazulról és azóta sehol sem találják. A fiatal ember tavaly szolgált a leönkéntési évét, azután hosszabb utazásra indult, amelyről hétfőn tért vissza. Ugyancsak hétfőn egy táviratot kapott, amelyben csak ennyi állott:

A határidő lejárt. Schluss! Amerikai!

Hétfőn este *Lohner* *Róbert* eltávozott hazulról, azzal, hogy az Operába megy. Azóta nem tért vissza. Biztosra veszik, hogy amerikai párbaj áldozata lett. Elvitte magával még önkéntesi korából maradt katonai szolgálati revolverét is, melyet pedig nem szokot magával hordani. A fiu szülei most felszólítást intéznek a közönséghez, hogy ha valaki tud valamit az eltűnt fiatalemberről, úgy adjon róla hírt.

* **Alkotmányos élet a székelyhídi járásban.** A székelyhídi járásban most folyó a tisztújítások. Bihardószegen tegnap tartották meg a választásokat, mely alkalommal egyhangulag a régi elöljárósági tagokat választották meg. A választás a legnagyobb rendben folyt le. Székelyhídon e hó 18-án tartják meg a tisztújítást. A választás itt nagy izgalomnak néz eléje, amennyiben egy-egy állásra két három pályázó is van.

* **Tűz a Bémer-téren.** Nagy tüzlárma verte fel tegnap este 8 óra után a Bémer-tér környékét. A fellármázott emberek az Eüte kávéház mellett lévő *Löwinger*-féle áruház előtt gyülekeztek. Az áruházból hatalmas füst gomoly tolt a felfeszített ajtón a szabadba. A gyorsan kivonult tűzoltók fáradságos munka után végre lokalizálni tudták a tüzet.

* **A járdák tisztántartása.** Felhívja a rendőrkapitányi hivatal a ház és üzlettulajdonosokat, hogy házuk és üzletük előtt a járdát állandóan tartsák tisztán, a havat a hányszor a szükség kívánja seperjék, illetve homokkal vagy fűrészpórral hintsék be, annál is inkább, mert az ezt elmulasztó hízuttalajdonosok ellen, a közegészségügyi és köztisztasági szabályrendelet 4. §-a értelmében a legszigorubb kihágási eljárás fog folyamatba tétetni, ezenfelül a fentebb említett munkálatok költségre hatósági uton fognak végrehajtatni.

* **Tolvaj boltiszolga.** Weisz Zsigmond térfiszabó f. hó 3-án feljelentést tett a rendőrségen, hogy íróasztalának fiókját ismeretlen tettes felhőzte s abból 884 korona körüli készpénzt ellopott. Ugyancsak ellopott károsult üzletéből egy fekete bársony golérral eliatott fekete téli kabátot. A folyamatba tett nyomozás megállapította, hogy a lopást Cseratóny Gyula boltiszolga követte el, kit a nagyvárad rendőrség távirati megkeresése alapján tegnap a diósgyőri csendőrség letartóztatta s átadta a nagyvárad rendőrségnek. Cseratónyy tetteit beismerte s kihallgatása során elmondta, hogy a lopott pénzt Debrecenben az orfeumban elmulattá s onnan utazott Diósgyőrbe kedveséhez. Cseratónyy a rendőrség letartóztatta s ellene a büntető eljárást fogantatta.

* **Faláltak egy bizót bitagságban.** Igazolt tulajdonosa jelentkeztek a rendőrség földszint 8. számú szobájában.

FLEGMAN

uj áruházat
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezetel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat tévévezetni hangzatos hirdetésekkel, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek tesszük. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári áron árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaüzeménél kaphatók eredeti áron. M. kir. főporfőnöke. Telefon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.

x **Nagy cukorka nagyvásár** Aszódinál **Kossuth-utca**. Szaloncukrok, figurák, csilárok, díszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyfára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárad, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírv. karácsonyi cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

x **Szép imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képek, levélpapírok nagy választékban** érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papírkereskedésének. Pally Lexikon teljes 18 kötetben olcsón Rákóczi-ut 54. szám. **TELEFON 870.**

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközl

törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSÓ KÖLCSÖNT folyósítat.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes
kézi munkáktól, Bóvli
árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó
áron szerezhethet be.

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az 1792 ik évben alapított

ékszer-, arany- és ezüstmű
üzletemet f. év január havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a **Bémer-téren**

ujjonnan épülő özv. **Kolozsváry Sándorné** házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolozsváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Velszlovits-ház, az Orsolya zarda templomával szemben.

Rimanóczy műbutorgyár.

:- Állandó bútorkiállítás. :-

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.

:- TELEFON: 796. :-

Költségvetés díjtalan.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Trobadur.
Sombit: Kis gróf.
Vasárnap délután: Erdészleány; este: Rossz pénz nem vész el. (E. Öször.)

Bőregér.

Görög Olga, az ujjonnan szerződöttetett koloratur énekesnő mutatkozott be tegnap este Rozalinda szerepében. Nem lehet valakiről egy fellépés után végleges ítéletet mondani. Egyelőre annyit jelezhetünk meg, hogy hatalmas, nagy terjedelmű és szép csengésű hangja van, melylyel izlésesen s helyes beosztással bánt. Játéka s különösen arcjátéka úgy látszik, nem elég kifejező. Az eltávozott Báthori Elzát minden esetre jól fogja pótolni.

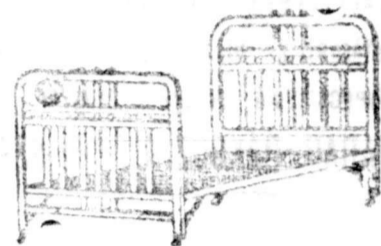
A többi új szereplők közül ki kell emelnünk Medgyaszay Alfrédját, énekekben és játékban egyaránt igen jó volt Zsigmond Adélja bájos alakítás, Sik, Kabos, Lövey nagyon jók voltak. A második felvonás nagy fiáléja néhol bizonytalan volt.

A közönség úgy az új primadonnát, mint a többi szereplőt melegen ünnepelte.

—d.

Felhívás a bérlőkhez. A bérlési idény első része lejárván, a színház igazgatósága felkéri a t. bérlőket, hogy a bérlési összeg második részét sürgősen befizetni sziveskedjenek.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Szakraenyagy 3 matracal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SPORT.

A Bunytay ligetben jó a jég. Minden korcsolyázó örömmel veszi tudomásul, hogy a Nagyvárad Sport-egylet agilis vezetősége felhasználta a beállott hideget, a Bunytay-ligetben, úgy mint az előző években, pompás jégpályát készített. A pálya kitűnő, már megnyitott s ma bizonyosan megtelik a legegészségesebb téli sport: a korcsolyázás híveivel. A belépti jegyek ára igen mérsékelt; az idény jegyek váltása már megkezdődött s tekintettel az állandónak ígérkező hidegre, bizonyosan sokan fognak állandó jegyet bérelni. Állandó jegyek válthatók a Sport-egylet titkárságánál Szaniszló utca 8 sz.

Részvételi díjak:

1. Idénybérlés a, felnőttek részére	10 K —
b, tanulók részére	4 K —
c, egyleti tagok részére	6 K —
d, kísérők részére	2 K —

Napi jegyek:

a, felnőttek részére	60 fill.
b, tanulók részére	30 fill.
c, egyleti tagok részére	40 fill.
d, kísérő és belépőjegy	20 fill.

Korcsolya őrzési díj egész idényre 2 korona.

A gimnázisták disztornája. A nagyvárad premonsrei főgimnázium Testgyakorló Köre 1912. évi január hó 14-én délután 1 óráig 6 óráig a főgimnázium tornatermében versenyvel egybekötött disztornát rendez. Műsor: 1. Felvonulás — tabot gyakorlat. 2. Csapatornázás a nyújtón. 3. Az algimnázium bak gyakorlat. 4. Magasugrás verseny. 5. Csapatornázás lovon. 6. H-lyből távolugrás verseny. 7. I.—II. oszt. szabadgyakorlat. 8. Helyből magasugrás verseny. 9. Az algimnázisták játéka. 10. Függeszkedés verseny. 11. Súlydobás verseny. 12. Üsd a harmadikat játék. 13. Díjak kiosztása. Belépti-díj: I. sor 2 kor. II.—III. sor 1 kor. Allóhely 50 fillér. Pelfizetéseket háás köszönettel fogadunk.

NYILTTÉR.

Aufricht Ede dr.

ORVOS

lakik Szt. János-utca 8. sz.

Telephon 314.

NEUMANN TESTVÉREKÜvegfestészeti és díszüvegezési műintézet.
Üvegcsiszoló és tükör árúgyár.

NAGYVARAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünkettemplom ablakok díszüvegezések
készítésére, művészi és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

Főraktár: IFJ. ULMANN IZIDOR és FIAI cégéél.
Telefon 253.Kapható minden nagyobb fűszer-
üzletben és vendéglőben.**Igazságszolgáltatás.**

Haverdék folytatása. Most lesz két éve, hogy Szegeden felmentették Haverdékát. Akkor a vádlottak: Haverda Mariska, Jánossy Aladár és Vojha Antal nagyvidáman jöttek az esküdtszéki tárgyalásról a fővárosba. A nyugati pályaudvaron érkeztek meg a védők, dr. Lengyel Zoltán és dr. Bródy Ernő kíséretében. De míg a szegediek szinte ünnepelték a pár hőseit, a budapesti publikum nagy botrányal

fogadta őket. A botrány akkor tört ki, mikor Haverda Mariska és dr. Lengyel Zoltán — az utóbbi egy sárga rózsákból álló csokorral a kezében — láthatók lettek a kupé ablakában.

— Pfü! [Gyilkosok! — kiáltották feljök és ugyancsak haragos vihar, abcugolás támadt.

A fura fogadtatással már másnap foglakozott az ügyvédi kamara is, nyilatkozatra szólítván fel dr. Lengyelt. Kijelentette erre a védő, hogy valóban az, mintha ő csokorral kísérte volna haza védencét. De dr. Lengyelt hamar lecáfalták az újságírók. Tíz hírlapíró kiadott egy nyilatkozatot, valamennyien a nevük aláírásával és kijelentették, hogy a csokor-história igaz s letagadni nem engedik. Miközben lovagias ügy is támadt a dologból, dr. Lengyel, Zoltán sajtópanaszt is emelt a hírlapírók ellen rágalmozás címén kérve a megbüntetésüket.

Az újságírók: Balla Jenő, Elek István, Horváth Lajos, Szende József, Fehér Aladár, Sugár Zsigmond, dr. Veress Mihály, Illés István, Morgenstern Gyula és Barabás Ernő ellen tegnap tüntek ki az esküdtszéki tárgyalást. A hírlapírók s a tanúk, akikkel a pályaudvari jelenetek igaz voltát bizonyítani kívánták, megjelentek s miközben a panaszosra várt a bíróság, dr. Mikovich elnök egyszerre meglepetésszerű bejelentést tett. Közölte a megvádolt újságírókkal, hogy az imént dr. Lengyeltől írásos nyilatkozatot kapott, hogy eláll a vádjától. Ezzel a bíróság nem tehetett egyebet: az eljárást panasz hiányában megszüntette.

TÁVIRATOK.**A Ház munkarendje.**

Budapest, jan. 11.

(Saját tud.) Héderváry miniszterelnök kijelentette, hogy az igazságügyi tárca letárgyalása után megszakítják a költségvetési tárgyalásokat és napirendre tűzik a Bulgáriával és Szerbiával kötendő egyezséget.

Elhunyt helytartótanácsos.

Bécs, jan. 11.

(Saját tudósítónktól.) Gróf Paar Lajos helytartói tanácsos ma 9 órakor, mikor lakásáról távozni akart, hirtelen összerogyott és meghalt. A halál oka szívszélhűdés volt.

Öngyilkos vasuti hivatalnok.

Budapest, jan. 11.

(Saját tudósítónktól.) Pogácsás József szombathelyi vasuti gyakornok ma az orvoshoz ment fel, hogy bizonyítványt kérjen kineveztetéséhez. Az orvos a fiatal embarnél tüdővést konstatált, mire Pogácsás József elkeseredésében föbelötte magát.

Vihar a Fekete-tengeren.

Galac, jan. 11.

(Saját tudósítónktól.) Galac és Odeszsa között a nagy vihar következtében Rusz nevű orosz hajó elpusztult. A

hajón 80 ember pusztult el. A vízbe hulltak között van Katonisen Péter orosz főkonzul is.

A francia kormányválság.

Páris, jan. 11.

A kabinet bukását Delcasé okozta, a kinek kijelentése folytán Cailleaux nem tudta a megkívánt támogatást megszerezni és ezért morális fennállása megrendült. Cailleaux formális sztrájkról beszél minisztertársai részéről.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 39

Midőn végre a grófné elhalgatott, Constance mozdulatlanul maradt meg hajlott helyzetében, míg az anya ij dten kiáltott fel:

— Constance, rosszul lettél? gyermekeim!

— Igen, anyám! rosszul, — válaszolt Constance fölegyenesedve, — nem látod, hogy beteg vagyok, anyám! mivel leírhatatlan undorodom magamtól.

Es hirtelen ismét összeesett és sírni, zokogni kezdett, mint a kis gyermek, hevesen, testtel és lélekkel a szenvedélyes, túlfáradó fájdalom miatt.

— Vajjon mi bajod! szegény gyermekem! — kérde az anya nyugtalanul. — Behívjam Karolint?

Constance hevesen ellenszegült és tovább sirt, míg nem a testi kimerültség bizonyos nemű nyugalomba ringatta. Aztán szólt:

— Kérlek, anyám! menj aludni; jobb lesz, ha ma többet nem beszélünk e dologról, mert különben elfeledhetném, mivel tartozik neked leányod.

— Mon entant! — mondá a grófné szagtoztan — már e megjegyzés sem illik hozzád anyád irányában.

Tehát nem vagy beteg; csak kellenednél vagy érintve.

Miért sirtál? Constance!

— Ez éjjel ne kérdez anyám! mert bár tudom, hogy javamat akarod, feleletem könnyen nem tetszhetnék neked.

— Ez csak kifogás: most már akarem tudni, miért sirtál?

— Oh anyám megalázva érzem magamat eljárásod által, olyannyira megalázva, hogy egy világot adnék érte, ha a szegény, elhagyott Helénnel cserélhetnék.

— Megalázva érzed magadat azért, amit anyád tett?

Mily balgaság! Constance!

Hihetend e csak egy pillanatig is, hogy egyetlen hang kicsuszott számon, mely rád ártat vehetne?

— Nem anyám! Tudom, hogy te oly tapintatos vagy, mint maga a királyné főudvarmesternője; és rám nézve teljességgel közönyös, mit gondol, vagy beszél rólam az a vén Rachteren.

— Nos hát, min buszulsz?

— De hogy te az én állítólagos boldogságomért azért, hogy nekem egy partiet megments, mely pedig soha sem fogna javamra szolgálni, magadat idegen, olyannyira gyöngéd ügyekbe keverted, . . . hogy te gazdag leányodat gazdagon férjhez adni akarván, egy szegény árva leánynak boldogságát és valószínűleg egy nemes férfinak legdrágább reményeit is szétromboltad, . . . oh anyám! ez annyi félelemmel és szegénnyel töltött el engem, hogy egy embernek sem merek többé bátran szemébe nézni.

— Az igaz, hogy van okod nekem szemrehányásokat tenni; vajjon ki másé; cselekedtem így, ha nem éretted?

— Erettem, igen, érettem; hiszen hogy ez érettem történt, éppen az keserít engem. Ha Bruchland valaha megtudná, hogy az én anyám azért kergette ki menedékhelyéből szerencsétlen menyasszonyát, hogy leánya annál könnyebben hálójába kerihesse őt...

— Constance! — kiáltott a grófné haragosan — mily aljas kifejezéseket használsz!

— Egészen aljas dolog az, melyről beszélnünk — felelt villogó szemekkel a leány — és e keserű órában őszintének kell lennem.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése
Budapest

A gabonatözsden tegnap változatlan volt az irányzat.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza (1912)	— — —	11-72
Májusi buza	— — —	11-39
Októberi buza	— — —	10-88
Áprilisi rozs	— — —	10-20
Októberi rozs	— — —	8-99
Áprilisi zab	— — —	9-67
Októberi zab	— — —	8-43
Májusi tengeri (1912)	— — —	8-57
Júliusi tengeri	— — —	8-57

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	852.50
Osztrák hitelrészvény	— —	634.50
Jelzálogbank	— —	494.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	577.—
Salgótarjáni köszén	— —	694.—
Rimamurányi vasmű	— —	690.50
Közuti vasút	— —	803.75
Városi vasút	— —	420.—
Osztrák államvasút részvény	— —	729.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Ő csász. és Apost. kir. Felsőlegének

legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XLI-K CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény 200.000 korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezkeskedik.

A húzás visszavonhatlanul 1911. február 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a, továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirat- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r-t. sertéshizláló telepén

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a

napi árakon kaphatók.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 1 korona fizetendő a szöveteget pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szöveteget célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

- a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett vá téra, kötelezvényre. A szövetegetbe való belépés alkalmával törzsbetétenként 50 fillér beiratasi díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatók. *A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékszövetkezet igazgatósága.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák**

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 55 kr.
1 » francia szájviz	25 »	1 tégely Margit crém	40 »	1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana crém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Diana szappan	65 »	1 dublé bajuskefe	20 »
1 » Thymol »	20 »	1 dob Lechner puder	88 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatin	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkéfe	40 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Pixavon	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő orom	96 »
1 üveg Bay Rum	85 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Vera Viollette brillantin	80 »	5 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glicerín szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mir vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	88 »	Egynegyed Ko Brunz watta	85 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 »	1 » Beloderma kézfinomító	20 »		
		1 üveg tégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellátása, ha személyesen meg nem győződik az árákról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

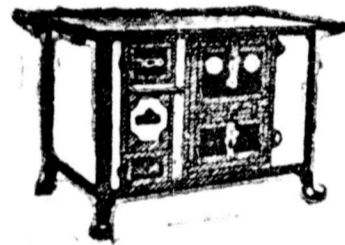
Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferenc-fürdőbe pokroczozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghűlés veszélye nélkül lehet a kúrát eredménnyel használni.

Posta, távirtda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.